

Torrent Gran

Abrera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Camí dels Sagraments - 08630 Abrera.
Emplaçament Tot el Torrent Gran al seu pas per Abrera

Coordenades:

Latitud: 41.51429
Longitud: 1.89122
UTM Est (X): 407478
UTM Nord (Y): 4596444

Classificació

Número de fitxa 08001 - 61
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Segle
Estat de conservació Regular
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Torrent Gran, 2000
Data aprovació: dc., 13/12/2000 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Pública
Titular: Domini Públic Hidràulic i Ajuntament d'Abrera

Fitxes associades:

[Jaciment ibèric de l'Hostal del Pi](#)

[Camí històric d'Abrera \(PR- C 169\)](#)

[Espai Natural Protegit, ZEPA i LIC del Riu Llobregat](#)

Autoria de la fitxa ArqueoCat SL - Natàlia Salazar

Data de registre de la ds., 10/02/2007 - 01:00

fitxa:

revisió:

Data de la darrera revisió: dl., 14/12/2020 - 19:35

Descripció

Es tracta d'un torrent que travessa d'oest a est el terme municipal fins a desembocar al riu Llobregat. Un torrent que s'ha obert camí excavant els materials miocènics en la seva capçalera, els quals són substituïts per les graves, sorres i llims del Pleistocè superior i l'Holocè quan entra en la cubeta del riu Llobregat. Com tots els torrents mediterranis té un règim hídric de caràcter estacional i lligat a la pluviositat. Tanmateix, pel tipus de morfologia, el torrent queda força enclotat, fet que ha facilitat que s'hi creï un microclima particular que és el que ha permès que hi sobrevisqui una interessant flora i vegetació.

La vegetació i la flora són molt variables; al fons del torrent hi creixen diferents espècies de pollancre (Populus alba, P. nigra) i salzes (Salix spp.), mentre que als marges superiors es troben pinedes de pi blanc (Pinus halepensis), intercalats amb alzines (Quercus ilex) i roures joves (Quercus cerrioides).

El treball dels botànics Pérez i Nualart (2007), el torrent Gran d'Abrera destaca per la presència d'un seguit d'espècies i comunitats de distribució eurosiberiana. En l'esmentat estudi van descriure 11 taxons botànics, alguns d'ells poc comuns en les contrades mediterrànies. Entre les espècies identificades cal destacar la presència del creixenet de verneda (*Cardamine impatiens*), una espècie no detectada fins ara al Baix Llobregat i que es correspon amb la població més meridional de Catalunya i una de les més meridionals de la península ibèrica. Una espècie que, a més, també es troba a una altitud poc habitual, ja que en les localitats més meridionals es troba a més de 1.200 metres d'altitud. Per tant, aquesta població és realment remarcable. Altres espècies presents en aquest torrent són també úniques a la comarca del Baix Llobregat, com l'herba de l'esperver (*Hieracium murorum*), altres tenen el límit de distribució de l'espècie a Catalunya, cas de la gatassa (*Ranunculus ficaria subsp. ficariformis*), i també és remarcable la presència de la coronil-la boscana (*Coronilla emerus*), espècie que es troba per sota del seu límit altitudinal típic. Així mateix, apareix algun exemplar de vern (*Alnus glutinosa*) i d'auró negre (*Acer monspessulanus*), ambdós molt poc comuns en altituds tant baixes. Així doncs, segons els científics citat i en termes purament florístics, el torrent és una joia botànica comarcal.

Respecte a les comunitats vegetals destaquem els herbassars higròfils i les gatelledes del Carici-Saliciteum, una comunitat que viu en boscos humits sobre sòls subtròfics com les vernedes i les seves vorades. També hi trobem retalls de l'omeda amb mill gruà, *Lithospermo purpurocaerulei-Ulmetum minoris* on destaca el *Carex sylvatica subsp. pavi* i el mateix mill gruà (*Lithospermum purpurocaeruleum*) i el càrex pèndul (*Carex pendula*). A mesura que el torrent s'endinsa a la plana fluvial, l'omeda amb heura (Hedero helicis-Ulmetum minoris) i les bardisses amb roldor (*Rubus ulmifolii-Coriaretum myrtifoliae*) prenen el relleu. Així mateix, al llarg de tot el torrent apareixen els canyars de tipus *Arundini donacis-Volvuletum sepium*, una comunitat al·lòctona que impedeix el desenvolupament de les comunitats autòctones abans esmentades.

En algunes parets del torrent per on regalima aigua trobem taques de la comunitat de fàlzia *Eucladio-Adiantetum*. Segons els botànics que han estudiat el torrent, sorprèn l'entapissat que forma la cua de cavall (*Equisetum telmateia*), que atorga a l'estat herbaci-arbustiu del torrent un caràcter singular i únic a nivell local-comarcal.

També és cert que s'hi troben nombroses espècies d'arbres no autòctons com ara la robínia (*Robinia pseudoacacia*), el plàtan bord (*Platanus hybrida*) i el pi blanc (*Pinus halepensis*).

Com a conclusió, l'estudi de Pérez i Nualart (2007), assenyala la importància d'aquest torrent per les comunitats vegetals rares en el context comarcal, tot i que el seu estat de conservació no sigui especialment

remarcable.

Pel que fa a algunes de les espècies de vertebrats detectades (per observació directa o mitjançant l'anàlisi de vestigis) al Torrent Gran són amfibis (gripau comú, gripau corredor i granota), rèptils (vidriol, serp blanca, serp verda, dragó comú, sargantana ibèrica), aus (esparver, aligot comú, àguila marcenca, polla pintada, puput, picot, rossinyol, merla, tord, tec.), mamífers (guineu, fagina, toixó, senglar, ratolí, esquirol, ratpenat, etc.).

El Torrent Gran d'Abrera és una franja àmplia de boscos i matolls d'especial interès per a la conservació de la naturalesa del municipi, a causa del seu excepcional valor ecològic i paisatgístic. A banda d'abrigar comunitats vegetals i animals molt representatives de la comarca del Baix Llobregat, el Torrent Gran s'integra en una xarxa de zones verdes de titularitat pública i privada que, al trobar-se comunicades les unes amb les altres, forma una anella verda que engloba zones boscoses i inundables d'altres torrents, rieres i del riu Llobregat. En aquest sentit, cal destacar la importància que té el Torrent Gran com a connector biològic per a la circulació i dispersió de poblacions d'amfibis, rèptils i mamífers, així com a lloc de nidificació de diverses espècies d'ocells.

Hi ha dos camins per passejar i gaudir de la natura a prop del Torrent Gran. El punt de sortida d'aquests camins és al parc de Sant Ermengol, just al costat de l'autovia A-2: Camí del Parc de Sant Ermengol (marcat en color vermell): passa per la part superior del Torrent Gran i voreja el Polígon Industrial de Sant Ermengol fins a arribar a una zona de pícnic amb lavabos i contenidors d'escombraries; al llarg d'aquest camí s'han habilitat zones de descans amb bancs, papereres i fonts d'aigua potable. El Camí del Torrent Gran d'Abrera (marcat en color verd) és un camí rústic que passa pel fons del torrent. Cada entrada i sortida d'aquest camí està marcada amb una pedra vertical. Aquestes rutes es poden fer caminant o en bicicleta. Està prohibit circular-hi amb vehicles motoritzats. També hi passa el Camí Històric d'Abrera (PR-C 169).

Història

Segons Pérez i Nualart (2007), aquest torrent es pot dividir en tres parts ben diferenciades per la qualitat del seu paisatge vegetal: la primera, des de la capçalera fins al pas de l'autovia A2, que es manté ben conservada i apareixen les espècies i comunitats d'interès citades a l'apartat de descripció; la segona, a partir d'aquest punt i fins a la via del tren dels FGC, que es correspon amb la part més propera al nucli urbà i és la que es troba en el pitjor estat de conservació, envoltada d'horts; finalment, des de la via del FGC fins al riu Llobregat, el torrent es recupera una mica i manté un estat de conservació mitjà, en la qual trobem una àmplia plana inundable dominada per poblacions uniespecífiques de canya americana amb alguns arbres de ribera com el pollancre (*Populus nigra*).

Va ser canalitzat en dues fases, la primera de 110 m l'any 1978 i la segona de 400 m l'any 1982.

El torrent, en un tram important, ressegueix la vora de la urbanització de ca n' Amat i en el seu tram mitjà-baix el polígon industrial de Sant Ermengol. A més, rep els afluents d'aigües pluvials que recull un col·lector que emergeix sobre el Torrent Gran. L'any 2016 es van desenvolupar les feines de reconstrucció d'una escullera situada sota el carrer Barcelona, a l'alçada del polígon industrial Barcelonès, el qual recull en moments de pluges torrencials cabals prou importants com perquè s'hagi fet recomanable (segons l'Agència Catalana de l'Aigua) una escullera de descàrrega al bell mig del torrent.

La zona, constitueix un espai típic de passeig per a la població. Fruit de la necessitat de preservar el torrent de forma més efectiva, l'Associació Naturalista d'Abrera i l'Associació Hàbitats/Projecte Rius, en col·laboració amb l'Ajuntament, van participar en un projecte compartit de custòdia i conservació d'aquest espai natural. L'esmentada Associació Naturalista havia fet tasques de manteniment del torrent, amb

plantació d'arbres de ribera i de senyalització, així com de conservació del camí (amb passeres de fusta quan es creua el torrent). L'objectiu de projectes de custòdia com aquest és el d'incrementar l'intercanvi de la fauna i la flora amb altres zones naturals més llunyanes que es troben relativament aïllades les unes de les altres, i divulgar els seus valors naturals i paisatgístics

La Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Abrera proposa des de fa anys unes passejades a peu pel torrent per observar diferents aspectes ecològics d'un típic torrent mediterrani. Es pretén així promoure un ús més respectuós de la natura, per part de totes les persones que volen gaudir-ne, mitjançant una xarxa de camins i senders que potencien el coneixement sobre els valors naturals de cada indret.

Bibliografia

CASTELL, Carles (dir); MARGALL, Meritxell; MIRALLES, Jordi (2016): *Diagnosi dels espais lliures –Abrera*. Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial. Àrea de Territori i Sostenibilitat. Diputació de Barcelona. Informe tècnic inèdit

PÉREZ, David; i NUALART, Neus (2007): "Flora i vegetació d'interès del torrent Gran d'Abrera (Baix Llobregat, Catalunya)". *Revista Atzavara*, 15. Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró. Mataró, 2007.

Tríptic explicatiu editat per la Regidoria de Medi Ambient, sota el títol "Torrent Gran d'Abrera".

